

सफाई कामगारांच्या/कर्मचाऱ्यांच्या वारसास
वारसा पध्दतीने नेमणुक देण्याची कार्यपध्दती
यापुढेही सुरु ठेवेणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: सफाई-२०१५/प्र.क्र.२६८/महामंडळे
मंत्रालय, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मादाम कामा मार्ग, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १० नोव्हेंबर, २०१५

वाचा :

- १) शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र.एमएससी-८०४७१/१२८४९८/का-३ए,
दिनांक २० जून, १९७२
- २) शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र.एमएससी-१०७५/१७९०/कामगार-५,
दिनांक १२ ऑगस्ट, १९७५
- ३) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा विभाग, क्र.युटीए-१०७१/पाच/६७९८,
दिनांक ०९ फेब्रुवारी १९७३
- ४) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा विभाग, क्र.युटीए-१०७९/का-१९,
दिनांक २१ जून, १९७९
- ५) शासन परिपत्रक, नगर विकास विभाग, क्र.संकीर्ण-२२९२/प्र.क्र.१६४/९२/नवि-६, दिनांक १२
जानेवारी, १९९४
- ६) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.बीसीसी-२००२/१९५२/प्र.क्र.६५/१६-ब, दिनांक
०१ ऑक्टोबर, २००३
- ७) शासन परिपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सफाई-
२०११/प्र.क्र.३२७/विघयो, दिनांक २१ ऑक्टोबर, २०११
- ८) शासन परिपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सफाई-
२०१४/प्र.क्र.०७/महामंडळे, दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१४

प्रस्तावना :

महाराष्ट्र शासनाने संदर्भ क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये माजी न्यायमूर्ती श्री.लाड यांच्या अध्यक्षतेखाली सफाई कामगार व अस्वच्छ व्यवसायातील कामगारांच्या कामाबाबत व सेवांबाबत विचार करण्याकरीता एक समिती गठित केली होती. सदर समितीने केलेल्या शिफारशीच्या अनुषंगाने संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला. तदनंतर भारतीय घटनेच्या १७ व्या कलमाप्रमाणे अस्पृश्यतेचे उच्चाटन करून भारत सरकारने अस्पृश्यता गुन्हा अधिनियम, १९५५ अंमलात आणला. परंतु सर्वतोपरी उपाययोजना करूनही समाजतील अस्पृश्यतेचे समूळ उच्चाटन होऊ शकले नाही, म्हणून अस्पृश्यता निर्मूलनार्थ उपाययोजना सूचविण्यासाठी संदर्भ क्र.३ च्या शासन निर्णयान्वये श्री.वि.स.पागे यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठित करण्यात आली. सदर समितीने केलेल्या शिफारशींचा सखोल अभ्यास करून त्यांच्या अंमलबजावणीसाठी संदर्भ क्र.४ येथील शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला.

लाड-पागे समितीने सफाई कामगारांच्या शैक्षणिक, आर्थिक व सामाजिक उन्नतीसाठी केलेल्या शिफारशींची अंमलबजावणी करण्यासाठी नगर विकास विभाग, सामान्य प्रशासन विभाग व उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग आणि या विभागाकडून वेळोवेळी आदेश निर्गमित करण्यात आले. त्यानुसार सफाई कामगारांना त्यांच्या सेवानिवृत्तीनंतर, स्वेच्छा सेवानिवृत्तीनंतर किंवा शासन सेवा पूर्ण करण्यासाठी त्यांना

वैद्यकीयदृष्ट्या अपात्र ठरविल्यानंतर त्यांच्या वारसास वारसा हक्काने नियुक्ती देण्याचा निर्णय घेण्यात आला. तथापि, मा.उच्च न्यायालयात नागपूर खंडपिठात श्री.नितीन गणेश चंद्रालिया व इतर यांनी राज्य शासनाच्या विरोधात रिट पिटीशन क्र.६१५५/२०१४ दाखल केली. त्यामध्ये राज्यात मोठ्या प्रमाणात असलेले बेरोजगार हे सफाई कामगारांच्या पदांसाठी स्पर्धेत असताना ४० वर्षापूर्वी सफाई कामगारांच्या मगाण्यांसाठी करण्यात आलेल्या वारसा हक्क पध्दतीबाबतच्या लाड-पागे समितीच्या शिफारशी यापुढे चालू ठेवण्याची आवश्यकता नाही. त्यामुळे सदरहू समितीच्या शिफारशीनुसार सफाई कामगारांच्या वारसांना वारसा पध्दतीने देण्यात येणाऱ्या नियुक्त्यांबाबतच्या धोरणाचा पुनर्विचार करण्यात यावा, अशी विनंती मा.उच्च न्यायालयास केली. त्यानुसार मा.उच्च न्यायालयात या विभागातर्फे शपथपत्र दाखल करून लाड-पागे समितीच्या शिफारशी ह्या ४० वर्षापूर्वीच्या असल्यातरी सद्यःस्थितीत सदर शिफारशी चालू ठेवणे आवश्यक असल्याची भूमिका मांडण्यात आली. सदर याचिकेमध्ये मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निकालामध्ये सफाई कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना वारसा पध्दतीने देण्यात येणाऱ्या नियुक्त्या यापुढे चालू ठेवण्यात येणार आहेत किंवा कसे? याबाबत शासनाने धोरणात्मक निर्णय सहा आठवड्यांच्या आत घेऊन शासनाचा निर्णय मा.उच्च न्यायालयास कळविण्याचे निर्देश दिले. मा.उच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार या विभागाने याबाबतचा प्रस्ताव राज्य मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेसाठी सादर केला. राज्य मंत्रिमंडळाच्या दिनांक १६ सप्टेंबर, २०१५ रोजी झालेल्या बैठकीत विषय क्र.३ अनुसार या विभागाने सादर केलेल्या प्रस्तावावर चर्चा होऊन खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे :-

अ) वाल्मिकी, मेहतर समाजाला, सामाजिक, आर्थिक संरक्षण देण्यासाठी सफाई कामगारांच्या नियुक्तीबाबत लाड समितीने शिफारस केलेली वारसा पध्दत पुढे चालू ठेवण्यास मान्यता देण्यात यावी.

ब) लाड समितीच्या शिफारशी जरी ४० वर्षापूर्वी लागू केलेल्या असल्यातरी सद्यःस्थितीत सदर शिफारशी चालू ठेवणे आवश्यक आहे. त्यानुसार शासन परिपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सफाई-२०१४/प्र.क्र.०७/महामंडळे, दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१४ अन्वये घेण्यात आलेली भूमिका कायम ठेवण्यात यावी.

क) सफाई कर्मचारी म्हणून सेवानिवृत्त झालेल्या किंवा होणाऱ्या अथवा स्वेच्छासेवानिवृत्ती घेणाऱ्या किंवा सेवेत असताना निधन पावलेल्या अनुसूचित जातीमधील इतर सफाई कर्मचाऱ्यांच्या वारसास किंवा नातेवाईकास सदर योजनेचा लाभ देण्यात यावा.

ड) सदरहू निर्णय राज्यातील सर्व विभागातील सफाई कामगारांच्या वारसांना लागू राहिल.

राज्य मंत्रिमंडळाने सफाई कामगारांच्या वारसांना वारसा पध्दतीने नियुक्ती देण्याची कार्यपध्दती यापुढेही चालू राहिल, असा निर्णय घेतल्याने सदरहू निर्णयाच्या अनुषंगाने पुढील प्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :

राज्य शासनाच्या विविध विभागांनी यापूर्वी लाड-पागे समितीच्या शिफारशीनुसार सफाई कामगारांच्या वारसांना वारसा पध्दतीने शासकीय/निमशासकीय सेवेत नियुक्ती देण्याबाबत निर्गमित करण्यात आलेले सर्व शासन आदेश, शासन निर्णय अथवा शासन परिपत्रक या शासन निर्णयाद्वारे अधिक्रमित करण्यात येत आहेत.

२. राज्य मंत्रिमंडळाने मा.उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपिठात दाखल झालेल्या रिट पिटीशन क्र.६१५५/२०१४ मध्ये दिलेल्या निकालाच्या अनुषंगाने सफाई कामगारांच्या वारसांना किंवा शिफारस केलेल्या व्यक्तीस वारसापध्दतीने शासकीय व निमशासकीय सेवेत नियुक्ती देण्याबाबत घेण्यात आलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत :-

१) राज्य मंत्रिमंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार या विभागाच्या संदर्भ क्र.८ येथील दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१४ च्या शासन परिपत्रकातील तरतूदी या शासन निर्णयान्वये कायम ठेवण्यात येत आहेत :-

- अ) स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील सफाई कामगारांना त्यांच्या निवृत्तीनंतर, मृत्युनंतर, स्वेच्छा निवृत्तीनंतर किंवा शासन सेवा पूर्ण करण्यास वैद्यकीय दृष्ट्या अपात्र ठरविल्यानंतर त्यांच्या जागी वारसा हक्काने नियुक्ती करण्यात यावी व वारसा हक्कासाठी खालील व्यक्ती पात्र ठरविण्यात याव्यात :-
 - i) पती/पत्नी ii) मुलगा/सून iii) अविवाहीत मुलगी iv) विधवा/घटस्फोटित मुलगी
 - v) विधवा/घटस्फोटीत बहीण
 - vi) वरीलपैकी कोणीही वारस उपलब्ध नसल्यास अथवा सदर वारसांपैकी सफाईचे काम करण्यास तयार नसल्यास संबंधित सफाई कामगारांचा सांभाळ करण्याची लेखी हमी घेणारी कोणतीही नामनिर्देशित व्यक्ती.
- ब) सफाई कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबातील पती/पत्नी किंवा मुलगा शासकीय/निमशासकीय किंवा स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सेवेत असल्यास वारसा हक्काच्या नियमास बाधा येणार नाही.
- क) वारसा हक्कास पात्र असणाऱ्या व्यक्तींपैकी कोणाही एकास निवृत्त/स्वेच्छा निवृत्त/वैद्यकीयदृष्ट्या अपात्र ठरविलेल्या कामगाराच्या/कर्मचाऱ्यांच्या शिफारशीनुसार नोकरी हक्क द्यावा, मात्र मृत कामगाराच्या/कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत वरील (अ) मधील पात्र व्यक्तींच्या संयुक्त संमतीपत्राने त्यापैकी एकास नोकरीस घ्यावे.
- ड) वारसा पध्दतीने नोकरीसाठी पात्र असणारी व्यक्ती त्याच कुटुंबात राहात असणे आवश्यक आहे.
- इ) सफाई कामगार नोकरी करित असताना त्याला चतुर्थश्रेणीतच पदोन्ती मिळाल्यास वारसा हक्काच्या नियमास बाधा येणार नाही.
- ई) वारसा हक्काची प्रकरणे ३० दिवसांच्या आत निकाली काढण्यात यावीत.
- उ) सफाई कर्मचारी दिवंगत किंवा सेवानिवृत्त अगर विकलांग झाल्याच्या दिनांकापासून १ वर्षांच्या मुदतीत सफाई कर्मचाऱ्यांच्या पात्र कुटुंबियांकडून नामनिर्देशित केलेल्या वारसदार व्यक्तीने सक्षम प्राधिकाऱ्याकडे वारसाहक्काने नियुक्ती मिळण्याकरिता अर्ज सादर करणे आवश्यक राहिल.
- ऊ) आकृतिबंधामुळे तसेच, स्थायी/अस्थायी पदामुळे कोणत्याही सफाई कामगारांच्या वारसाहक्काच्या नियुक्तीबाबत अडचण निर्माण होणार नाही. तसेच, सफाई कामगारांच्या बाबतीत निवृत्त/मयत झालेल्या कर्मचाऱ्यांच्या जागी वारसाहक्काने कर्मचारी लागत असल्यामुळे एकूण कर्मचारी वाढत नाही. त्यामुळे आकृतिबंधाची अट वारसाहक्कापुरती लागणार नाही.
- ए) सेवानिवृत्त झालेल्या सफाई कामगारांच्या वारसा हक्काच्या प्रकरणी कार्यवाही होऊन नियुक्ती मिळण्यापूर्वी संबंधित सफाई कामगारास वारस किंवा त्याच्या नामनिर्देशनामध्ये बदल करावयाचा असल्यास त्या कामगारास वारस/नामनिर्देशनामध्ये बदल करण्याचा अधिकार राहिल.
- ऐ) सफाई कामगारांच्या सेवानिवृत्तीनंतर संबंधितास वारसाहक्कानुसार त्याच्या वारसास नियुक्ती मिळण्यापूर्वी सफाई कामगाराचा मृत्यू झाल्यास त्याच्या वारसा हक्कामध्ये बाधा येणार नाही. तसेच त्या कामगाराने मृत्यूपूर्वी दिलेले संमतीपत्र ग्राह्य राहिल आणि त्यानुसार त्यांच्या वारसास/नामनिर्देशित व्यक्तीस नियुक्ती देण्यात येईल.
- ओ) शासकीय/निमशासकीय कार्यालये, अनुदानित संस्था इत्यादींमध्ये सन १९७५ पासून लाड-पागे समितीच्या शिफारशीच्या अंतर्गत वारसा हक्काच्या नियुक्तीची कार्यवाही सुरु असलेल्या प्रलंबित

प्रकरणांमध्ये (दि.२१ ऑक्टोबर, २०११ पूर्वीच्या) अर्ज करण्याची मुदत लागू राहणार नाही. मात्र नवीन प्रकरणांचा वारसा हक्कांच्या नियुक्तीकरीता अर्ज करण्याची मुदत शासन परिपत्रक दिनांक २१ ऑक्टोबर, २०११ नुसार सफाई कर्मचारी दिवंगत किंवा सेवानिवृत्त किंवा विकलांग झाल्याच्या दिनांकापासून १ वर्षाची राहिल. याबाबत असेही स्पष्ट करण्यात येते की, वारसा हक्काबाबत त्या कामगारास व त्याच्या कुटुंबास सविस्तर माहिती देण्याची जबाबदारी संबंधित कार्यालय प्रमुखाची राहिल. तसेच नियतवयोमानानुसार निवृत्त/स्वेच्छानिवृत्त, मयत अथवा वैद्यकीयदृष्ट्या अपात्र ठरलेल्या सफाई कामगारांच्या कार्यालयाने त्यांच्या कार्यालयीन आदेशात वारसा हक्काबाबतच्या तरतूदी स्पष्टपणे नमूद कराव्यात. जेणेकरून कोणत्याही सफाई कामगारांचा वारस माहिती अभावी वारस हक्कापासून वंचित राहणार नाही.

- २) सफाई कामगाराने/कर्मचाऱ्याने तो सेवेतून निवृत्त होण्यापूर्वी अथवा झाल्यानंतर स्वेच्छा सेवानिवृत्ती घेण्यापूर्वी अथवा घेतल्यानंतर त्यास वैद्यकीयदृष्ट्या अपात्र ठरविण्यापूर्वी अथवा ठरविल्यानंतर त्याप्रमाणे त्याच्या मृत्युपूर्वी एक वर्षाच्या आत त्याच्या जागेवर वारसा हक्काने त्याच्या वारसाचा अर्ज संबंधित कार्यालयाचे अथवा विभागाचे प्रमुखाकडे सादर करणे आवश्यक राहिल. त्या कालावधीनंतर केलेल्या अर्जाचा विचार केला जाणार नाही.
- ३) नियुक्तीसाठी अर्ज सादर केलेल्या वारसाचे वय अर्ज केल्याच्या दिनांकास १८ वर्षापेक्षा कमी व ४५ वर्षापेक्षा जास्त असता कामा नये. यापेक्षा कमी व अधिक वय असलेल्या वारसाचा नियुक्तीसाठी विचार केला जाणार नाही.
- ४) नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांनी त्यांचेकडील ज्येष्ठता यादीतील सफाई कामगारांच्या/कर्मचाऱ्यांच्या वारसास त्याची शैक्षणिक अर्हता विचारात घेऊन फक्त गट-क व गट-ड (म्हणजेच वर्ग-३ व वर्ग-४) च्या पदावर नियुक्ती देण्याची नियमानुसार कार्यवाही करावी. त्यासाठी शैक्षणिक अर्हतेची अथवा वयोमर्यादेची अट शिथिल करण्यात येऊ नये.
- ५) सफाई कर्मचारी/कामगार म्हणून काम करणाऱ्या मेहतर, वाल्मिकी व भंगी समाजाच्या त्याचप्रमाणे सदर पदावर काम करणाऱ्या अनुसूचित जातीच्या व्यक्तींची अनुसूचित जातीकरीता गट-ड (वर्ग-४) मध्ये ज्या रिकाम्या जागा राखून ठेवलेल्या असतात, त्या जागांची गणना करण्यात येऊ नये, तथापि, त्यांची सरळसेवेने भरती करण्यात यावी. वार्षिक विवरणपत्रामध्ये त्यांना स्वतंत्र प्रवर्गामध्ये दर्शविण्यात यावे. वार्षिक विवरणपत्रात दर्शविलेल्या गट-ड (वर्ग-४) च्या आकडयामध्ये त्यांचा समावेश करण्यात येऊ नये. गट-ड (वर्ग-४) संबंधातील आकडयामध्ये सदरहू प्रवर्गाची संख्या समाविष्ट नाही, अशा अर्थाची टिप वार्षिक विवरणपत्राच्या शेवटी विनिदेशपूर्वक समाविष्ट करण्यात यावी.
- ६) सफाई कामगारांच्या/कर्मचाऱ्यांच्या पदावर काम करणाऱ्या मेहतर, वाल्मिकी, भंगी व अनुसूचित जातीच्या अन्य समाजाच्या/प्रवर्गाच्या शैक्षणिक, आर्थिक, सामाजिक उन्नती यादृष्टीने निर्गमित केलेल्या सदर आदेशाची/शासन निर्णयाची अंमलबजावणी करण्यास शासकीय/निमशासकीय कार्यालये, स्थानिक स्वराज्य संस्था व खाजगी अनुदानित संस्था इत्यादींच्या आस्थापनेवरील जे अधिकारी/कर्मचारी सदरील वारसा पध्दतीने द्यावयाच्या नियुक्तीसंदर्भात हेतू पुरस्सरपणे टाळाटाळ अथवा कुचराई करतील, त्यांचेविरुद्ध शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.बीसीसी-१०९३/६९७/१६-ब, दि.१२ जून, १९९५ अनुसार शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात यावी.
- ७) सफाई कामगारांच्या/कर्मचाऱ्यांच्या वारसास वारसा हक्काने नियुक्ती देण्याची प्रकरणे निकाली काढण्याची कार्यवाही शासनाच्या सर्व विभागांकडून व त्यांच्या अधिनस्त असलेल्या कार्यालयांकडून करण्यात यावी.

- ८) एखाद्या वारसास वारसा हक्काने नियुक्ती देण्यापूर्वी अथवा दिल्यानंतर सदरहू वारसाचे आकस्मिक निधन झाल्यास त्यांच्याऐवजी संबंधित सफाई कामगाराने/कर्मचार्याने सुचविलेल्या अथवा नामनिर्देशित केलेल्या अन्य वारसास नियुक्ती देण्यात यावी.
- ९) सफाई कर्मचार्याने/कामगाराने सेवानिवृत्तीनंतर, स्वेच्छा सेवानिवृत्तीनंतर अथवा वैद्यकीयदृष्ट्या अपात्र ठरल्यानंतर एक वर्षाच्या आत त्याच्या वारसाचा अर्ज दाखल न केल्यास किंवा नाव नामनिर्देशित न केल्यास आणि दरम्यानच्या कालावधीनंतर त्याचे निधन झाल्यानंतर त्याच्या कोणत्याही वारसाने वारसा हक्काने नियुक्ती संदर्भात अर्ज केल्यास त्याचा अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही किंवा त्याची दखलही घेतली जाऊ नये. कारण सदर योजना संबंधित सफाई कामगार/कर्मचारी हयात असताना त्याच्या उदरनिर्वाहाची काळजी घेण्यासंदर्भात आहे. त्याचे निधन झाल्यानंतर आलेल्या अर्जाचा विचारच केला जाणार नाही.
- १०) वारसा हक्काने सेवेत समाविष्ट करण्यात आलेल्या वारसास त्याच्या सेवेच्या अनुषंगाने आवश्यक असलेले प्रशिक्षण घेणे, विभागीय परिक्षा विहित मुदतीत उत्तीर्ण होणे बंधनकारक राहिल. त्यामध्ये त्यास कोणत्याही प्रकारची सूट दिली जाणार नाही. आवश्यकता भासल्यास त्यामध्ये मुदतवाढ देण्याचा निर्णय संबंधित विभागाच्या विभागप्रमुखांनी त्यांच्या स्तरावर घ्यावा.
- ११) सफाई कर्मचारी/कामगार हयात असताना त्यास वाटप करण्यात आलेले शासकीय निवासस्थान त्याच्या जागेवर वारसा पध्दतीने नियुक्ती दिलेल्या वारसाच्या नावे वाटप करून त्याच्याकडून नियमानुसार निवासस्थानाचे भाडे व दुरुस्ती आणि देखभालीचा खर्च वसूल करण्यात यावा. मात्र कोणत्याही वारसास वारसा हक्काने शासकीय निवासस्थानावर कायमचा हक्क सांगता येणार नाही किंवा तशा प्रकारची मागणी सुध्दा करता येणार नाही. तशा प्रकारची मागणी केल्यास त्याची सेवा तात्काळ संपुष्टात आणण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.
- १२) सफाई कामगार/कर्मचारी यांनी नामनिर्देशित केलेल्या वारसास वारसा पध्दतीने नोकरीत समाविष्ट केल्यानंतर संबंधित वारसाने त्यांचे पाल-पोषण न केल्यास, त्यांचा मानसिक व शारिरीक छळ केल्यास किंवा त्यास कोणत्याही प्रकारचा त्रास अथवा इजा केल्यास आणि तशा प्रकारची तक्रार त्या सेवानिवृत्त झालेल्या, स्वेच्छा सेवानिवृत्ती घेतलेल्या अथवा वैद्यकीयदृष्ट्या अपात्र ठरविलेल्या सफाई कामगारांकडून/कर्मचार्यांकडून प्राप्त झाल्यास वारसा हक्काने नियुक्ती दिलेल्या वारसाची सेवा तात्काळ समाप्त करण्यात येईल किंवा सेवेतून त्यास तात्काळ काढून टाकण्यात येईल व त्या ठिकाणी त्यांनी नामनिर्देशित केलेल्या अथवा सुचविलेल्या अन्य वारसाची नियुक्ती करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.
- १३) सफाई कामगारांच्या/कर्मचार्यांच्या सूचनेनुसार अथवा नामनिर्देशानुसार वारसा पध्दतीने नियुक्ती करण्यात आलेल्या वारसास त्याचे पालन-पोषण, आरोग्य विषयक काळजी आणि विनात्रास देखभाल यासंदर्भात हमीपत्र रुपये १००/- च्या बंधपत्रावर प्रथमतः नोटोराईज करून घेण्यात यावे व तदनंतरच नियुक्ती पत्र देण्यात यावे. त्याशिवाय नियुक्ती पत्र देण्यात येऊ नये.
- १४) सफाई कामगारांच्या/कर्मचार्यांच्या सूचनेनुसार अथवा शिफारशीनुसार वारसा पध्दतीने त्यांची अविवाहित मुलगी, विधवा/घटस्फोटित मुलगी, विधवा/घटस्फोटीत बहीण किंवा नात्यातील महिला यांना नियुक्ती दिल्यास व नियुक्तीनंतर काही दिवसांनी किंवा वर्षांनी तिने विवाह केल्यास तिच्या विवाहानंतर त्या मुलीने, बहिणीने किंवा महिलेने आणि तिच्या विवाहानंतर झालेल्या पतीने म्हणजेच दोघांनी मिळून सामाईकरित्या संबंधित सफाई कामगाराचे/कर्मचार्याचे पालन-पोषण, आरोग्य विषयक काळजी व विनात्रास देखभाल करण्याबाबतचे हमीपत्र रुपये १००/- च्या बंधपत्रावर

नोटोराईज करुन देणे आवश्यक आहे. परंतु, नियुक्तीनंतर व विवाहानंतर संबंधित सफाई कामगाराचे/कर्मचाऱ्याचे पालन-पोषण न केल्यास, आरोग्य विषयक काळजी न घेतल्यास किंवा विनात्रास देखभाल न केल्यास व तशा पध्दतीची तक्रार प्राप्त झाल्यास वारसा पध्दतीने नियुक्ती केलेल्या मुलीची, बहिणीची अथवा नात्यातील महिलेची सेवा तात्काळ समाप्त करण्यात येईल, किंवा त्यांना सेवेतून तात्काळ काढून टाकण्यात येईल. तिच्या जागेवर अन्य वारसाची वारसा पध्दतीने नेमणूक करण्यात येईल.

- १५) एखादा सफाई कामगार/कर्मचारी याने सेवानिवृत्तीपूर्वी, स्वेच्छा सेवानिवृत्तीपूर्वी, त्याच्या निधनापूर्वी अथवा त्यास शासन सेवा पूर्ण करण्यास वैद्यकीयदृष्ट्या अपात्र ठरविण्यापूर्वी एखाद्या वारसाच्या नावाची शिफारस केली असल्यास व तो वारस त्याच्या कुटुंबाचा सांभाळ करणार असल्याचे हमीपत्र दिलेले असल्यास आणि नंतर संबंधित सफाई कर्मचाऱ्याचे आकस्मिक निधन झाल्यास त्याच्या कुटुंबातील अन्य व्यक्तींचा सांभाळ, पालन पोषण करण्याच्यादृष्टीने त्याने शिफारस केलेल्या वारसाचा वारसा पध्दतीने नियुक्ती मिळविण्याचा हक्क अबाधित राहिल. मात्र नियुक्तीपूर्वी त्याने मयत सफाई कामगाराच्या/कर्मचाऱ्याच्या कुटुंबियांचा सांभाळ, पालनपोषण, आरोग्य विषयक काळजी व विनात्रास देखभाल करण्याचे हमीपत्र रुपये १००/- च्या बंधपत्रावर नोटोराईज करुन देणे आवश्यक राहिल. अन्यथा, त्यास वारसापध्दतीने नियुक्ती देता येणार नाही. परंतु, नियुक्तीनंतर त्याने संबंधित मयत सफाई कामगारांच्या कुटुंबियांचा सांभाळ, पालन-पोषण, आरोग्य विषयक काळजी किंवा विनात्रास देखभाल करीत नसल्याने उघडकीस आल्यास किंवा त्यांसंदर्भात त्यांच्या कुटुंबियांची तक्रार प्राप्त झाल्यास त्याची वारसा पध्दतीने दिलेली नियुक्ती तात्काळ रद्द करुन त्यास सेवेतून काढून टाकले जाईल.
- १६) स्वेच्छा निवृत्ती घेऊन त्याच्या वारसाला वारसा पध्दतीने नोकरी देण्याबाबत अर्ज/निवेदन करणाऱ्या सफाई कामगाराची/कर्मचाऱ्याची शासकीय/निमशासकीय सेवा किमान २० वर्षे होणे आवश्यक आहे. तदनंतर त्यास स्वेच्छा निवृत्ती घेता येईल व त्यानंतरच त्यांच्या एखाद्या वारसास वारसापध्दतीने नोकरी देण्यासाठी अर्ज/निवेदन करता येईल. अन्यथा त्यास तसा अर्ज करता येणार नाही. मात्र, एखाद्या सफाई कामगारास/कर्मचाऱ्यास शासन सेवा पूर्ण करण्यासाठी वैद्यकीयदृष्ट्या अपात्र ठरविण्यात आल्यास त्यासाठी ही अट लागू होणार नाही.
- १७) सफाई कामगाराच्या कुटुंबातील पती व पत्नी दोघेही सफाई कामगार/कर्मचारी म्हणून शासकीय/निमशासकीय सेवेत असल्यास व त्यांनी त्यांच्या सेवा निवृत्तीनंतर, स्वेच्छा सेवानिवृत्तीनंतर अथवा शासन सेवा पूर्ण करण्यास वैद्यकीयदृष्ट्या त्यांना अपात्र ठरविल्यानंतर दोघांपैकी फक्त एका कामगाराच्या/कर्मचाऱ्याच्या वारसास वारसा पध्दतीने नोकरीचा लाभ देण्यात यावा. दोघांनाही याचा लाभ देता येणार नाही.
- १८) सफाई कामगार/कर्मचारी म्हणून सेवानिवृत्त झालेल्या किंवा होणाऱ्या अथवा स्वेच्छा सेवानिवृत्ती घेणाऱ्या किंवा सेवेत असताना निधन पावलेल्या अनुसूचित जातीमधील इतर समाजाच्या सफाई कर्मचाऱ्यांच्या वारसास किंवा नातेवाईकास सुध्दा सदर वारसा पध्दतीने नियुक्ती योजनेचा लाभ देण्यात येईल.
- १९) राज्यातील सफाई कामगार/कर्मचारी म्हणून काम करणाऱ्या कामगारांच्या/कर्मचाऱ्यांच्या वारसास वारसापध्दतीने नियुक्ती देण्याबाबतचा सदरहू शासन निर्णय राज्यातील सर्व सफाई कामगारांच्या/कर्मचाऱ्यांच्या वारसांना लागू राहिल.

सदरहु शासन निर्णय उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, नगर विकास विभाग, सामान्य प्रशासन विभाग यांच्या संमतीने व अनुमतीने त्यांचे अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक अनुक्रमे ३२४७/कामगार-७अ, दि.१३.१०.२०१५, २५४/न.वि-६, दि.२३.१०.२०१५, १२२०/१६-ब, दि.२१.१०.२०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०१५१११०१७२८०६०५२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उ.म.सावंत)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव,
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. सर्व मा.मंत्री/मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा.मुख्यसचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व मंत्रालयीन विभाग,
७. महालेखापाल-महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा) मुंबई/नागपूर
८. महालेखापाल-महाराष्ट्र १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर
९. अधिदान व लेखाअधिकारी, मुंबई
१०. सर्व विभागीय आयुक्त,
११. सर्व जिल्हाधिकारी,
१२. संचालक, नगर पालिका प्रशासन, वरळी, मुंबई
१३. सर्व महानगरपालिका
१४. संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१५. संचालक, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती, इमाव व विशेष मागास प्रवर्ग संचालक, पुणे
१६. सर्व जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
१७. सर्व विभागीय समाजकल्याण अधिकारी
१८. सर्व विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी
१९. सर्व समाजकल्याण अधिकारी, गट-अ जिल्हा परिषद
२०. व्यवस्थापकीय संचालक, महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्या., मुंबई.
२१. व्यवस्थापकीय संचालक, साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ मर्या., मुंबई.
२२. व्यवस्थापकीय संचालक, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ मर्या., मुंबई.

२३. व्यवस्थापकीय संचालक, वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ मर्या., मुंबई.
२४. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ मर्या., मुंबई.
२५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य अपंग वित्त व विकास महामंडळ मर्या., मुंबई.
२६. संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई.
२७. ग्रंथपाल, वाचनालय, मंत्रालय, मुंबई.
२८. सर्व राजकीय पक्षांचे कार्यालय.
२९. निवडनस्ती (महामंडळे)